

MEMO

Betreft: Beschrijving instellen Ledenraad
Van: Arjan van den Berg/Edith Terschegget
Datum: 19 april 2021
Ref: 206M210419abe Voorstel instellen Ledenraad V1.1

ACHTERGROND

Op de heisessie op 7 augustus 2020 heeft het bestuur gebrainstormd over het mogelijk instellen van een **ledenraad in plaats van een Algemene Leden Vergadering**. Hieronder een uitgebreide beschrijving hoe een en ander in zijn werk gaat en de motivatie om een Ledenraad in te stellen.

1. Vereniging, hoe zit het formeel in elkaar?

De Nederlandse wet geeft regels voor oprichting en organisatie van verenigingen (geregeld in boek 2 van het Burgerlijk Wetboek). De wet geeft vooral aan wat een vereniging zelf goed moet regelen in haar statuten en reglementen over:

- o taken en bevoegdheden van het bestuur en van de leden van de vereniging
- o voor welke zaken toestemming of goedkeuring van de leden nodig is
- o hoe de leden zich laten horen: via een Algemene Ledenvergadering of via een gekozen vertegenwoordiging.

2. Waarom nadenken over een Ledenraad?

LVV heeft ruim 1600 leden. Een algemene ledenvergadering (ALV) bestaat dus in theorie uit 1600 mensen die hun stem laten horen. Maar in de praktijk komen weinig leden naar de ALV. De afgelopen jaren zijn er besluiten genomen, soms door 80 leden, soms door maar 20 leden. Toch zijn dit evengoed besluiten die “tellen” als een besluit van alle leden!

Het zijn vaak niet dezelfde mensen die komen. Met als nadeel: die weten niet wat er al allemaal besproken en afgewogen was de vorige keer. Sommige discussies worden dus opnieuw gevoerd. Dat maakt een vergadering er niet leuker op, waardoor de kans dat leden volgende keer weer komen, nog kleiner wordt. Het vertraagt de besluitvorming en de ontwikkeling van verenigingsactiviteiten. Zo wordt het ook voor het bestuur moeilijk de taken goed uit te voeren.

In een kleine vereniging, waarin de verschillen tussen leden klein zijn en iedereen zich betrokken voelt, kan een ALV goed werken. Bij LVV, 1600 leden met veel verschillende achtergronden en richtingen, werkt dat model niet meer goed. In theorie heeft iedereen stemrecht. Maar als bijna niemand dat stemrecht gebruikt, is van een echte vertegenwoordiging van de leden geen sprake meer. Dat is onwenselijk. Doelstelling van het instellen van een Ledenraad is het vergroten van ledenparticipatie. Het is belangrijk dat de verantwoordelijkheid voor een vereniging door meer mensen gezamenlijk gedragen wordt.

2.1 Hoe zorgen we voor een betere vertegenwoordiging van de leden?

Daartoe kijkt het bestuur naar een gekozen afvaardiging van leden. Dit wordt meestal een Ledenraad genoemd. De wet geeft die mogelijkheid, en vertelt ook hoe je dat moet regelen (art. 2:39 lid 1 BW):

- o De statuten kunnen bepalen dat de algemene vergadering zal bestaan uit afgevaardigden die door en uit de leden worden gekozen.
- o De wijze van verkiezing en het aantal van de afgevaardigden worden door de statuten geregeld; elk lid moet middellijk of onmiddellijk aan de verkiezing kunnen deelnemen.

Daarnaast zegt lid 2 van datzelfde wetsartikel:

- De statuten kunnen bepalen dat bepaalde besluiten van de algemene vergadering aan een referendum zullen worden onderworpen. De statuten regelen de gevallen waarin, de tijd waarbinnen, en de wijze waarop het referendum zal worden gehouden. Hangende de uitslag van het referendum wordt de uitvoering van het besluit geschorst.

2.2 Ledenraad

Een Ledenraad is in feite een parlement: een beperkt aantal gekozen vertegenwoordigers, die zich verkiesbaar hebben gesteld om de belangen van de leden in de vereniging te behartigen. Ze gaan een zekere verplichting aan. Want als je je laat kiezen, verplicht je je om naar de statutair voorgeschreven vergaderingen toe te gaan.

Voordeel voor de andere leden: degene die je kiest, voelt zich betrokken bij de vereniging en is gemotiveerd om mee te denken en te besluiten over de belangen van de vereniging. Voordeel voor het bestuur en voor de vereniging als geheel: de Ledenraad bestaat uit een vaste ploeg leden, die zich betrokken voelen, goed op de hoogte zijn van wat er speelt en daardoor beter kunnen meepraten en beslissen over de koers van de vereniging.

Nadeel: als individueel lid lever je je stemrecht in. Als er een Ledenraad is, kan niet meer iedereen overal over meestemmen zoals nu in de Algemene Ledenvergadering. Hoe is dit te ondervangen?

- Als je je stem niet wilt inleveren, stel je jezelf verkiesbaar voor de Ledenraad.
- Elk lid kan, net als nú, altijd zijn wens of mening laten horen door een e-mail naar het bestuur.
- Als lid kun je contact houden met het Ledenraadslid waarop je hebt gestemd.
- Ook stellen wij voor dat de vergaderingen van de Ledenraad openbaar zijn: ieder lid kan na aanmelding de vergadering bijwonen (zie verderop), behalve bij de agendapunten die over personen gaan.

Op deze manier is volgens ons de optimale transparantie en ruimte gewaarborgd voor alle leden om voor hun belang op te komen.

2.3 Referendum

Wij stellen voor dat de mogelijkheid voor een referendum wordt opgenomen in de statuten. Dit instrument moet worden ingezet voor zeer belangrijke zaken, zoals fusie of opheffing van de vereniging of ingrijpende statutenwijzigingen.

De inzet van een referendum vergt nog nadere uitwerking. Uitgangspunten van het bestuur zijn: een referendum kan beslissend, niet alleen adviserend, zijn. De Ledenraad, eventueel op voorstel van het bestuur, dan wel op verzoek van een aantal (bijv. minimaal 10% van de LVV-leden), beslist over het inzetten van een referendum. Een referendum kan alleen ingezet worden als er niet het half jaar daaraan voorafgaand over dat onderwerp een besluit door de Ledenraad is genomen. Het is dus niet bedoeld als correctie achteraf. Een halfjaar biedt dan ook de tijd om in geval van ernstige disputen eerst eens te zoeken naar een oplossing. Een referendum is pas geldig bij een bepaalde reactie (bijv. minimaal 33% van de leden). Als 66,6% niet reageert, is het onderwerp blijkbaar niet belangrijk (genoeg).

3. Voorstel voor de opzet van een Ledenraad

3.1 Taken van de Ledenraad

De taken die nu (in huidige statuten/huishoudelijk reglement) bij de ALV liggen:

1. Benoeming en ontslag van bestuursleden

206M210511abe voorstel instellen ledenraad

2. Idem voor de Kascommissie.
3. Instellen van commissies, voor zover die in de statuten genoemd zijn.
4. Vaststellen (en wijzigen) van statuten en de diverse reglementen (bijv. huishoudelijk reglement, gedragscode)
5. Bepalen welke verplichtingen de vereniging wel/niet aan haar leden oplegt, bijvoorbeeld hoogte van de contributie
6. Goedkeuring van jaarverslag en financiële verantwoording over het afgelopen jaar
7. Benoeming en ontslag van de leden van de Commissie van Toezicht
8. Benoeming en ontslag van de leden van Commissie van Beroep
9. Vaststellen (en wijzigen) van verkiezingsreglement voor bestuursleden en leden van de zojuist genoemde commissies (procedure voor kandidaatstelling, selectiecriteria, voordracht, stemming,) en regeling m.b.t. zittingstermijnen, vergoedingen, enz.).
10. Vaststellen (en wijzigen) verkiezingsreglement voor leden van de Ledenraad zelf, plus regeling m.b.t. zittingstermijnen, vergoedingen, enz.
11. Goedkeuring van lange termijn beleidsplan en jaarlijks werkplan.

Dit zijn allemaal formele taken. Waar het natuurlijk om gaat is, dat hierbij inhoudelijk wordt gesproken en verschillende visies worden aangedragen. Zo vormt de Ledenraad tevens een klankbord voor het bestuur. Ook is het logisch dat de Ledenraadsleden signalen doorgeven die ze in hun dagelijkse praktijk en van vakgenoten in hun omgeving oppikken. Zo wordt het bestuur extra gevoed met wat er onder de leden leeft. Omgekeerd kunnen Ledenraadsleden in hun eigen omgeving vertellen waar de vereniging aan werkt, om op die manier informatie aan en betrokkenheid van andere leden te bevorderen.

Frequentie voor bijeenkomen van de Ledenraad: in elk geval 2 maal per jaar, nl.

- In mei/juni voor goedkeuring van jaarverslag en financiële verantwoording over het voorafgaande jaar.
- In november/december voor goedkeuring beleidsplan, en werkplan plus begroting voor het volgende jaar.
- *en zoveel vaker* als bestuur en/of Ledenraad nodig achten (i.v.m. belangrijke ontwikkelingen).

3.2 Aantal leden

LVV heeft ruim 1600 leden en groeit snel. Hoeveel leden moet een Ledenraad bevatten om een goede, representatieve vertegenwoordiging van leden te bereiken? Wat is het maximum, om een werkbare vergadering te hebben? Welk aantal is haalbaar om voldoende gemotiveerde kandidaten te vinden die zich verplicht voelen om telkens de vergaderingen bij te wonen? De meningen liggen verdeeld. Twee opties zijn verdedigd.

- Optie 1: Per 100 LVV-leden 1 Ledenraadslid als vertegenwoordiger, met een maximum van 29. Wanneer LVV meer dan 3000 leden heeft, stijgt dus het aantal Ledenraadsleden niet verder. De kiesdeler wordt automatisch hoger (totaal aantal verenigingsleden gedeeld door 29). Met dit aantal van 16 (bij 1600 LVV-leden) tot 30 leden heeft als voordeel dat je in de Ledenraad voldoende diversiteit in inbreng krijgt en een steviger draagvlak voor bestuur en verenigingsbeleid.
- Optie 2: Een Ledenraad van maximaal 15 leden, om te zorgen dat ook hun geluid in de Ledenraad aanwezig is. Voordeel: met minder mensen vergadert het efficiënter, en een kleine groep voelt zich meer betrokken.

3.3 Hoe wordt de vertegenwoordiging geregeld?

3.3.1 Vertegenwoordiging op basis van specialisme.

We hebben nagedacht over vertegenwoordiging per regio-indeling. Omdat deze regio-indeling er niet is, stellen we een vertegenwoordiging op basis van specialisme (zorg, onderwijs, overheid, sport, verenigingen, stichtingen) voor.

3.3.2 Zittingstermijn

Zittingstermijn in de Ledenraad: 4 jaar, met mogelijkheid om 1 keer herkozen te worden. De praktische uitvoering en het verkiezingsreglement moeten erop gericht zijn dat: elke 4 jaar én een aantal Ledenraadsleden herkiesbaar is (kennis, continuïteit) én een aantal nieuwelingen instroomt. Regelingen voor kandidaatstelling, termijnen enz., bevorderen dat kandidatenlijst voldoende diversiteit biedt (m/v, leeftijd, specialisme enz.). Regelen dat tussentijdse opvolging mogelijk is als een Ledenraadslid door omstandigheden moet stoppen. Regeling voor onkostenvergoeding. Verder: verkiezingen van de Ledenraad met communicatiebeleid ondersteunen, activiteiten om kandidaten en leden met elkaar in contact te brengen, verkiezingen via e-mail laten plaatsvinden.

3.3.3 Wie is verkiesbaar?

Wie zijn verkiesbaar als lid voor de Ledenraad? Ons voorstel:

- Gewone leden die minimaal 1 of minimaal 2 jaar lid zijn van LVV
- Niét: ereleden en buitengewone leden.
- Niét: (voormalige) bestuursleden en commissieleden van landelijke LVV-commissies. Waarom? Zij voer(d)en beleid van het bestuur uit of bereid(d)en het voor; wij denken dat je dat moet scheiden van de functie van de Ledenraad: het onafhankelijk oordelen over beleid en uitvoering.

4. Nadere uitwerking

Een besluit tot instelling van een Ledenraad maakt verdere keuzes en uitwerking nodig. Aandachtspunten zijn in elk geval de volgende.

- 1 Vergaderreglement voor de Ledenraad. Naast de voorschriften uit de wet, vooral over stemmingen, moet in statuten en nadere reglementen de procedurele gang van zaken worden vastgelegd.
- 2 Voorzitter van de Ledenraad-vergadering: wij stellen voor dat de Ledenraad een voorzitter kiest uit zijn midden. Zo wordt voorkomen dat de voorzitter van het LVV-bestuur in de Ledenraad tegelijk de vergadering moet leiden en moet optreden namens het bestuur dat voorstellen doet en verantwoording aflegt. Die combinatie lijkt ons niet praktisch. Welke taken en verantwoordelijkheden de Ledenraad-voorzitter wel en niet heeft, moet in statuten en reglement nader worden uitgewerkt.
- 3 Wij adviseren om vergaderingen van de Ledenraad openbaar te laten zijn (tenzij het gaat over personen). Een gewoon lid kan na aanmelding de vergadering bijwonen; de voorzitter van de Ledenraad kan eventuele beslissingen hierover nemen. Echter dit gewone lid heeft geen stemrecht.
- 4 Tijdpad. Als in de ALV in mei 2021 de denkrichting wordt gelanceerd dan kan de tijd tot de volgende ALV worden gebruikt om het idee verder uit te werken en in het najaar 2021 de ALV kan stemmen over de instelling van een Ledenraad en referendum, kunnen parallel hieraan de nieuwe statuten en reglementen worden uitgewerkt. In een Bijzondere Algemene Ledenvergadering in december 2021 kan de ALV zich daarover uitspreken. Als de statuten worden goedgekeurd, kunnen later in 2022 op basis van de nieuwe statuten de verkiezingen worden georganiseerd voor de eerste Ledenraad.